

**Otto-oikeuden käyttäminen: Perusturvalautakunnan päätös 1.9.2022 § 56:
perusturvalautakunnan asiakasmaksuohjeen muutokset 1.7.2022 alkaen (kohtien 2 ja 3 osalta)**

Kunnanhallitus 26.09.2022 § 305
1261/02.05.00/2021

Valmistelija

Vs. perusturvajohtaja Sirkku Pekkarinen-Keto,
etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi

**Otto-oikeuden käyttäminen perusturvalautakunnan päätökseen
asiakasmaksuohjeen muuttamisesta**

Kunnanjohtaja päätti kunnanhallituksen 12.9.2022 pidetyn kokouksen yhteydessä käyttää otto-oikeuttaan perusturvalautakunnan kokouksen 1.9.2022 § 56 (Perusturvalautakunnan asiakasmaksuohjeen muutokset 1.7.2022 alkaen) kohtien 2 ja 3 osalta. Asia valmistellaan kunnanhallituksen päätettäväksi 26.9.2022 kokoukseen.

Otto-oikeudella tarkoitetaan kunnanhallituksen, kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanjohtajan oikeutta ottaa käsiteltäväkseen asian, jossa kunnan organisaatiossa alempi viranomainen on tehnyt päätöksen. Otto-oikeudesta säädetään kuntalain 92 §:ssä. Otto-oikeutta voidaan käyttää asiassa, jossa viranomainen on tehnyt päätöksen.

Päätös otto-oikeuden käyttämisestä on tehtävä viimeistään siinä ajassa, jossa oikaisuvaatimus päätöksestä olisi tehtävä. Jos päätöksestä on tehty oikaisuvaatimus, kunnanhallituksella ei ole otto-oikeutta enää lautakunnan oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen.

Perusturvalautakunnan tekemä ratkaisu ei sido kunnanhallitusta. Kunnanhallituksella on asiaa käsitellessään sama toimivalta kuin alemmalla viranomaisella on ollut, ja kunnanhallitus on otto-oikeutta käyttäessään velvollinen tekemään asiassa päätöksen.

Kunnanhallitus voi näin ollen tehdä käsiteltäväksi ottamassaan asiassa kokonaan uuden päätöksen tai pitää aiemmin tehdyn päätöksen voimassa taikka kumota sen taikka muuttaa sitä taikka kunnanhallitus voi päättää palauttaa asian päätöksen tehneen perusturvalautakunnan käsiteltäväksi.

Asiakasmaksulaki 7 c §

Asiakasmaksulain (734/1992) 7 c §:n mukaisesti kunta tai kuntayhtymä saa periä pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaalta kuukausimaksun. Maksu saa olla enintään 85 prosenttia asiakkaan kuukausituloista, joista on tehty 10 c § ja 10 d §:ssä säädettyt vähennykset. Jos asiakas on välittömästi ennen 1 momentissa tarkoitetun palvelun alkamista elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitossa ja hänen tulonsa ovat suuremmat kuin puolison tulot, maksu määräytyy puolisojen yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella. Tällöin maksu saa olla enintään 42,5 prosenttia puolisojen yhteenlasketuista kuukausituloista, joista on tehty 1 momentissa tarkoitetut vähennykset. Jos kuitenkin kumpikin puolisoista on pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa, maksu määräytyy siten kuin 1 momentissa säädetään.

Asiakasmaksulain mukaan kunnan tai kuntayhtymän on maksua määrätessään huolehdittava siitä, että asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön jää käyttövara, joka on pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaalle vähintään 164 euroa kuukaudessa ja pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaalle vähintään 110 euroa kuukaudessa. Vuoden 2022 osalta STM:n ohjauksen mukaisesti käyttövaraa on korotettu siten, että pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaalle vähintään 167 euroa kuukaudessa ja pitkäaikaisen laitoshoidon asiakkaalle vähintään 112 euroa kuukaudessa.

Asiakasmaksulaki 10 e §

Kunta tai kuntayhtymä saa periä jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta kuukausimaksun, joka määräytyy palvelupäätökseen kirjattujen palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukykyyn ja perheen koon mukaan.

Hoivakodissa asuvien ikäihmisten toimeentulon varmistaminen

Minimikäyttövaran tulisi riittää esimerkiksi lääkkeisiin, vakuutusmaksuihin, puhelinmaksuun, lehtitilauksiin, kampaaja/parturi käynteihin, jalkojenhoitoon, vaatteisiin, silmälasihin, hammahoitoihin sekä hammasproteeseihin, hygieniatarvikkeisiin sekä terveydenhuollon matkoihin ja sairaalamaksuihin. Palveluiden kustannuksiin on mahdollista hakea hoitotukea tai korotettua hoitotukea sekä asumistukea. Yllättävien kulujen ilmaantuessa on mahdollisuus hakea toimeentulotukea.

Muut tulot tai omaisuus ei vaikuta hoitotukeen. Asumistukeen vaikuttavat ruokakunnan kaikkien jäsenten tulot, tuen määrään vaikuttavat ansiotulot, pääomatulot ja useat etuudet.

Lääkekustannusten kohdalla tuloista vähennetään terveydenhuollon ammattihenkilön määräämien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset, joihin asiakas on oikeutettu saamaan korvausta sairausvakuutuslain nojalla. Lääkekustannukset vähennetään asiakkaan tai hänen edustajansa antaman selvityksen perusteella maksun määräämisen perusteena olevista tuloista asiakkaalle aiheutuvien lääkekustannusten mukaan, kuitenkin enintään sairausvakuutuslain 5 luvun 8 §:ssä tarkoitetun vuosiomavastuun suuruisena.

Muiden kuin sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset vähennetään asiakkaan tai hänen edustajansa hakemuksesta siltä osin kuin lääkemääräyksen tehnyt terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne asiakkaan terveydelle tarpeellisiksi.

Suurimmassa osassa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kunnista sekä Helsingissä on vuonna 2022 käytössä minikäyttövarana 167 euroa kuukaudessa. Minimikäyttövara on Helsingissä, Espoossa ja kuudessa Länsi-Uudenmaan kunnassa ml. Kirkkonummi 167 €. Vain Kauniaisessa maksetaan korkeampaa minimikäyttövaraa. Tulevan hyvinvointialueen tämän hetkinen ehdotus on se, että , että 1.1.2023 alkaen minimikäyttövaraksi esitetään Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella 167 €.

Perusturvalautakunnan toimivalta hallintosäännön mukaan

Hallintosäännön 18 §:ssä määrätään, että lautakunta päättää lautakunnan alaisen toiminnan maksujen yksityiskohtaisista perusteista

Asian aiempi käsittely perusturvalautakunnassa

Perusturvalautakunta päätti kokouksessaan 1.9.2022, että minimikäyttövara nousee 200 euroon ja samalla myös palveluasumisen minimikäyttövara nousee 200 euroon. Lisäksi lautakunta päätti, että tarjotaan palveluasumisen asukkaille vuoden 2022 loppuun maksuttomat osallisuutta, sosiaalista kanssakäymistä ja toimintakykyä edistävät palvelut.

Perusturvalautakunnan 1.9. kokouksessaan tekemä päätös minimikäyttövaran muutoksesta palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen asiakkaille ajalle 1.10.-31.12.2022 koski yhteensä n. 200 asiakasta yksityisissä hoivakodeissa, Valkokullassa, palvelutalossa ja Lehmuskartanossa. Tämän päätöksen kustannusvaikutus on n. 20 000 € asiakasmäärästä riippuen.

Palvelutalon palveluasumista koskevan toimintakykyä ylläpitävän toiminnan maksuttomuus koskee vain viittä asiakasta ja kustannusvaikutus jää pieneksi, vain 816 €.

Ennen hyvinvointialueelle siirtymistä kuntien tulisi päätöksissään koskien asiakasmaksuja pyrkiä hyvinvointialueen määrittämiin asiakasmaksutasoihin, jotta muutos kuntalaiselle 1.1.2023 alkaen olisi mahdollisimman pieni.

Perusturvalautakunnan päätös tulisi myös työllistämään ikäihmisten palveluiden päälliköitä ja sihteereitä, sillä jokaiselle asiakkaalle tulisi tehdä kolmen kuukauden ajalle uusi maksupäätös syys-lokakuussa. Uudet päätökset tulisivat tehtäväksi taas 1.1.2023 alkaen.

Toistuvat muutokset minimikäyttövaran suuruudessa ovat myös omiaan hämmentämään asiakkaan mieltä ja vähentämään luottamusta päätöksenteon linjakkuutta kohtaan.

Perusturvalautakunnan pöytäkirjanote 1.9.2022 § 56 on oheismateriaalina.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Aarnio Tarmo

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

1

merkitä selvityksen minimikäyttövaran korotuksen vaikutuksesta asiakkaan toimeentuloon tiedokseen.

2

että tehostetun palveluasumisen minimikäyttövara säilyy 167 eurona kuukaudessa.

3

ikäihmisten palveluasumisen hinnoittelu säilyy perusturvan asiakasmaksuohjeen mukaisena.

Päätös

Kunnanhallitus päätti yksimielisesti ehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

Perusturvan palvelualue